

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A6-0072/2005

23.3.2005

BETÄNKANDE

om den europeiska säkerhetsstrategin
(2004/2167(INI))

Utskottet för utrikesfrågor

Föredragande: Helmut Kuhne

INNEHÅLL

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	16
RESERVATION FRÅN GUE/NGL – GRUPPEN EUROPEISKA ENADE VÄNSTERN – NORDISK GRÖN VÄNSTER.....	22
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR INDUSTRIFRÅGOR, FORSKNING OCH ENERGI.....	23
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR MEDBORGERLIGA FRI- OCH RÄTTIGHETER SAMT RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR.....	26
ÄRENDETS GÅNG	33

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om den europeiska säkerhetsstrategin (2004/2167(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, undertecknat i Rom den 29 oktober 2004,
- med beaktande av den europeiska säkerhetsstrategi som antogs av Europeiska rådet den 12 december 2003, efter ett initiativ av det grekiska ordförandeskapet vid utrikesministrarnas informella möte (Kastellorizo i maj 2003), och slutsatserna från Europeiska rådets möte i Thessaloniki (den 19–20 juni 2003),
- med beaktande av sin resolution av den 30 november 2000 om utvecklingen av Europeiska unionens gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (ESFP) efter Köln och Helsingfors¹,
- med beaktande av sin resolution av den 10 april 2003 om den nya europeiska säkerhets- och försvarskonstruktionen – prioriteringar och brister²,
- med beaktande av förslaget till en vitbok om Europeiska unionens försvar som lades fram av EU:s institut för säkerhetsstudier i maj 2004,
- med beaktande av rapporten om en doktrin för Europa om mänsklig säkerhet som lades fram för EU:s höge representant den 15 september 2004³,
- med beaktande av de olika konfliktförebyggande program som alla EU-institutioner har offentliggjort,
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A6-0072/2005), och av följande skäl:
 - A. Den fransk-brittiska St. Malo-förklaringen av den 3–4 december 1998 utgör en milstolpe i utvecklingen av den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken (ESFP).
 - B. Den kommande agendan för ESFP:s utveckling formulerades vid Europeiska rådets toppmöten i Köln (3–4 juni 1999), Helsingfors (10–11 december 1999) och Göteborg (15–16 juni 2001).
 - C. Vapenexportkontrollen måste skärpas såväl i och från EU som globalt.

¹ EGT C 228, 13.8.2001, s. 9.

² EUT C 64 E, 12.3.2004, s. 599.

³ Barcelonareporterna från den grupp som undersökt EU:s säkerhetsresurser.

- D. EU:s olika biståndsprogram spelar en viktig roll. De ger absolut nödvändiga bidrag till att ekonomierna utvecklas, uppbyggnaden av demokratiska institutioner stöds, åtgärder för återuppbyggnad genomförs, makroekonomiska program utarbetas och de mänskliga rättigheterna främjas.
- E. Det heltäckande synsätt som förespråkas i den europeiska säkerhetsstrategin tillämpas redan aktivt i länderna på Balkan, vilket framgår av bredden på de EU-instrument som för närvarande används för att åstadkomma stabilitet i regionen: Cards-programmet, de civila uppdragen Proxima och EUPM (Europeiska unionens polisuppdrag) samt den militära operationen Althea.
- F. Opinionsundersökningar som genomförts under loppet av tio år visar att över 60 procent av EU:s medborgare är positiva till en gemensam utrikespolitik för EU och att över 70 procent är positiva till en gemensam försvarspolitik.
- G. Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitikens (GUSP) ansvarsskyldighet gentemot Europaparlamentet enligt artikel III-304 i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa har tyvärr inte ökat nämnvärt. Otaliga beslut och åtgärder från rådet blir inte och har aldrig blivit föremål för samråd med parlamentet. Den höge representanten och hans enheter har dock visat sin goda vilja och hållit parlamentet informerat samt fört en dialog med parlamentet. Den höge representanten och hans enheter uppmanas att fortsätta och förstärka denna öppna dialog med parlamentet.
- H. Utan att det påverkar föregående punkt kan noteras att det för åtgärder inom EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik även i fortsättningen finns en ansvarsskyldighet gentemot de nationella parlamenten, särskilt med avseende på de medlemsstater där militära åtgärder kräver parlamentets godkännande.
- I. Alla åtgärder som vidtas inom ramen för unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik bör utövas i strikt överensstämmelse med internationell rätt och med iakttagande av principerna i FN-stadgan, vilket tydligt framgår av artiklarna I-3 och III-292 i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.
- J. Många av EU:s medlemsstater (bland annat Förenade kungariket, Tyskland, Spanien, Italien och Grekland) har egna erfarenheter av olika former av terrorism och världsåskådningarna bakom dessa, och i vissa fall gör länderna fortfarande sådana erfarenheter.
- K. Under överskådlig framtid utgör den islamistiska terrorn den största utmaningen för EU liksom för andra områden, särskilt om terrorister skulle lyckas skaffa sig kontroll över massförstörelsevapen.
- L. Den europeiska säkerhetsstrategin utgör en del av de mer omfattande områdena GUSP och ESFP, inom vilka hela spektrumet av politiska handlingsmöjligheter för EU kan komma till användning, inbegripet att agera diplomatiskt, ekonomiskt och utvecklingspolitiskt.

EU:s säkerhetsläge

1. Europaparlamentet framhäver att det krävs en helhetsförståelse av definitionen av begreppet ”säkerhet” för att man på rätt sätt skall kunna väga in både hur frågor av politisk och demokratisk betydelse (t.ex. brott mot de mänskliga rättigheterna, medveten diskriminering av vissa samhällsgrupper, förekomst av förtryckande regimer) och mångfalden av sociala, ekonomiska och miljömässiga faktorer (t.ex. fattigdom, svält, sjukdomar, analfabetism, knappa naturresurser, miljöförstöring, orättvisa handelsförbindelser etc.) bidrar till pågående regionala konflikter, sammanfallande stater och uppkomsten av kriminella nätverk och terroristnätverk, även om dessa gruppers verksamhet inte i något fall eller på något sätt kan rättfärdigas av ovan nämnda faktorer.
2. Europaparlamentet välkomnar därför innebörden av begreppet ”säkerhet” enligt den europeiska säkerhetsstrategin (ESS). Parlamentet instämmer i åsikten i ESS att de viktigaste hoten mot vår globala säkerhet för närvarande utgörs av terrorism, spridning av massförstörelsevapen, olösta regionala konflikter, sammanfallna och sammanfallande stater och organiserad brottslighet. Parlamentet betonar att dessa hot vare sig kan primärt angripas eller lösas enbart med militära medel.
3. Europaparlamentet drar därför samma slutsats som den som framförs i ESS, nämligen att en kombination av de olika biståndsprogrammen och instrumenten, inbegripet dem som hör till biståndspolitik, både på EU-nivå och på medlemsstatsnivå, tillsammans med diplomatisk, civil och militär förmåga och expertis är det bästa sättet att bidra till en säkrare värld.
4. Europaparlamentet yrkar följaktligen på att detta koncept för säkerhetsläget inom unionens befintliga strukturer genomförs praktiskt, så att unionen kan upptäcka kriser i tillräckligt god tid för att kunna agera i förebyggande syfte. Parlamentet anser även att ett av flera möjliga meningsfulla sätt att angripa orsakerna till konflikterna och därigenom förebygga en upptrappning av våld vore att i vissa kriskänsliga regioner inrätta specialiserade center för att upptäcka kriser (”tension detection centres”). I detta sammanhang betonas dessutom vikten av att konfliktförebyggande verksamhet och bekämpning av terrorism tas med som beståndsdelar i EU:s alla politikområden.

EU:s strategiska mål

5. Europaparlamentet instämmer helt i de strategiska mål för unionen som uttrycks i ESS: att bemöta hoten, bygga upp säkerheten i unionens grannländer och stärka den internationella ordningen genom effektiva åtgärder via effektiva multilaterala strukturer.
6. Europaparlamentet konstaterar att det blir nödvändigt att fastställa om det rör sig om regionala och/eller globala hot när hoten skall bekämpas, så att unionen på ett effektivt sätt kan mobilisera tillgängliga instrument och resurser för att angripa problemet. Parlamentet konstaterar att uppbyggnaden av säkerheten i unionens grannländer i stor utsträckning kommer att inriktas på de regionala hoten, medan de globala hoten måste bemötas genom effektiva multilaterala internationella strukturer med EU som drivande kraft. Parlamentet konstaterar emellertid att multilaterala organisationer och strukturer också kan uppmanas att ta itu med regionala hot.

7. Europaparlamentet instämmer helt i den bedömning som gjorts inom unionens nya grannlandspolitik och den europeiska säkerhetsstrategin, nämligen att unionens grannskap bör ses i ett bredare perspektiv och förutom de östeuropeiska länder som har gemensamma gränser med EU också omfatta områden som ligger längre åt öster och söder, exempelvis Kaukasien, Mellanöstern och Nordafrika. Parlamentet konstaterar att denna policy överensstämmer med unionens pågående insatser för att även genom Barcelonaprocessen finna en lösning på den arabisk-israeliska konflikten. Demokratien och rättsstatsprincipen är de viktigaste förutsättningarna för att folken fredligt skall kunna leva tillsammans.
8. Europaparlamentet betonar FN:s företräde inom den multilaterala institutionella ramen och behovet av att EU spelar en ledande roll för att ge förnyad kraft åt denna oumbärliga institutions strukturer och förmåga. Parlamentet noterar i detta sammanhang högnivågruppens rapport om hot, utmaningar och förändringar som lades fram för FN:s generalsekreterare den 1 december 2004. Utan att föregripa någon detaljerad bedömning som det kan komma att göra senare, välkomnar parlamentet denna rapport som startpunkten för en öppen diskussion om att reformera FN så att organisationen kan möta 2000-talets utmaningar. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att samordna sina ståndpunkter inom ramen för dessa diskussioner, i fullt medvetande om det fasta stöd som enligt opinionsundersökningar finns för ett mer synligt GUSP/ESFP genom EU än vad som nu är fallet.
9. Europaparlamentet betonar vidare behovet av att unionen spelar en ledande roll i samarbetet med andra internationella och regionala organisationer som främjar fred och säkerhet i världen. Det är särskilt viktigt att ha ett fullödigt samarbete med OSSE.
10. Europaparlamentet betonar vikten av att EU driver en bestämd och rättvis utvecklingspolitik för att effektivt kunna bidra till de universella millenniemålen för utveckling.

De senaste milstolparna inom den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken

11. Europaparlamentet noterar de värdefulla erfarenheter som gjorts vid civila uppdrag och polisuppdrag de senaste två åren, däribland den internationella polisstyrkans (numera Europeiska unionens polisuppdrag, EUPM) övertagande av kontrollen i Bosnien och Hercegovina sedan 2003, Proxima i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien samt Eujust Themis i Georgien. Parlamentet välkomnar samtidigt det förestående inrättandet av en polisstyrka i Demokratiska republiken Kongo (Eupol, Kinshasa).
12. Europaparlamentet erkänner de betydande framsteg som gjorts för att öka unionens militära förmåga. Parlamentet noterar samtidigt betydelsen av den Berlin plus-ram som man enades om med Nato och som möjliggjorde EU:s första militära uppdrag Concordia i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien och uppdraget Althea i Bosnien och Hercegovina. Parlamentet erkänner den fördelaktiga flexibilitet i den europeiska ramen för säkerhets- och försvarspolitiken som medger fortsatt stöd åt operationen Artemis i Demokratiska republiken Kongo.
13. Europaparlamentet betonar att EU:s gemensamma lägescentral (SITCEN) redan har bidragit på ett positivt sätt genom att samordna allt tillgängligt civilt, militärt och diplomatiskt underrättelseväsen för att ta fram övertygande bakgrundsanalyser för alla

tänkbara situationer. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att ytterligare intensifiera sitt informationsutbyte med den gemensamma lägescentralen så att inte uppfyllandet av de ambitioner som uttryckts i ESS hindras i onödan.

14. Europaparlamentet konstaterar, med beaktande av ovannämnda insatser, att EU i framtiden i ökande utsträckning kommer att ställas inför utmaningen att finna en lämplig jämvikt mellan militära och civila komponenter för att uppfylla andan och målen i ESS. Parlamentet anser att Altheauppgiftet i Bosnien och Hercegovina kommer att ge värdefulla erfarenheter i detta hänseende i den mån unionen kan samordna sina militära insatser där med de civila uppdrag och program som för närvarande utvecklas.

Utveckling i riktning mot det övergripande målet för 2010 och ett civilt övergripande mål för 2008

15. Europaparlamentet godkänner de mål som sammanfattas i det övergripande målet för 2010 som formellt antogs av rådet (allmänna frågor och yttre förbindelser) den 17 maj 2004 samt överenskommelsen om ett civilt övergripande mål för 2008 som godkändes av samma råd den 13 december 2004, som ett sätt att koncentrera insatserna så att EU kan få de resurser som krävs för att uppfylla de strategiska målen i ESS. Dessa innehålls- och tidsriktlinjer bör ta konkret form i en vitbok.
16. Europaparlamentet erkänner i detta sammanhang de framsteg som gjordes vid rådets (allmänna frågor och yttre förbindelser) möte den 22 november 2004 om den fortsatta utvecklingen av konceptet med stridsenheter som kan grupperas med kort varsel och användas för högintensiva militäroperationer. Parlamentet konstaterar att dessa stridsenheter i första hand skall komma från de binationella och multinationella förband som redan finns inom EU. Parlamentet noterar även den av rådet (allmänna frågor och yttre förbindelser) godkända överenskommelsen om att utarbeta ett civilt övergripande mål för 2008 och välkomnar den avsikt som uttrycks i överenskommelsen och som innebär att de hittillsvarande civila styrmedlen utformas på ett mer omfattande sätt som ökar insatsmöjligheterna, så att man på grundval av de särskilda behoven på plats kan koncentrera olika integrerade förband. Därmed erkänns att den framtida civila krishantering inom ESFP de facto kommer att omfatta mer än de tidigare fyra prioriterade områden som fastställdes i Santa Maria da Feira (polis, rättsstat, civilförvaltning och skydd av befolkningen).
17. Europaparlamentet understryker betydelsen av den allsidiga kapacitetsutvecklingen (Global Approach on Deployability, GAD), särskilt när det gäller att uppnå full operationell rörlighet för stridsgrupperna senast 2007, och välkomnar i detta sammanhang bidragen från samordningscentrumen i Aten och Eindhoven på området för militära transporter.
18. Europaparlamentet välkomnar också i detta avseende att Europeiska rådet formellt har antagit förslaget om en civil-militär cell (Civ/Mil) inom Europeiska unionens militära stab (EUMS). Parlamentet noterar att Civ/Mil kommer att spela en särskilt avgörande roll vid den strategiska planeringen av alla operationer (dvs. civila, militära och kombinerade civila-militära) och – från och med 2006 – vid inrättandet av ett operativt centrum för autonoma EU-uppdrag i de fall då inga nationella operativa centrum har utsetts. Parlamentet framhäver vidare betydelsen av Civ/Mil då principer och modeller skall

utvecklas för hanteringen av det civila-militära gränssnittet. Parlamentet inser emellertid att många av dessa principer och modeller kommer att utvecklas till följd av pågående och framtida operationer.

19. I fråga om planeringen av EU:s framtida kombinerade civila och militära uppdrag uppmärksammar Europaparlamentet de förslag och idéer som lagts fram i rapporten om en doktrin för mänsklig säkerhet för Europa. Parlamentet välkomnar i det sammanhanget den nuvarande utvecklingen inom ESFP, exempelvis inrättandet av Civ/Mil, som stämmer överens med detta betänkandes allmänna inriktning, och den blivande europeiska frivilligkår för humanitärt bistånd som skall inrättas i enlighet med artikel III-321.5 i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa. Parlamentet noterar dock att den europeiska frivilligkåren för humanitärt bistånd i den artikeln främst är planerad som ”en ram för gemensamma bidrag från europeiska ungdomar” och begär därför att dessa ramar antingen skall utvidgas eller kompletteras genom inrättande av ytterligare en kår, för att de erfarenheter och den expertis som finns bland aktiva och f.d. yrkesmän skall kunna utnyttjas och man skall få en fungerande kår mer i likhet med en europeisk civil fredskår – vilket parlamentet vid flera tillfällen föreslagit.
20. Europaparlamentet noterar att rådet (allmänna frågor och yttre förbindelser) den 7 januari 2005, delvis på grundval av preliminära förslag från kommissionsledamoten med ansvar för yttre förbindelser, även uppmanat sina behöriga organ och kommissionen att undersöka möjligheterna att bygga upp unionens krisreaktionskapacitet för att kunna ge katastrofhjälp.
21. Europaparlamentet uppmanar ihärdigt rådet och kommissionen att se till att befintliga styrmedel och resurser är förenliga och samstämda, även med nya förslag, särskilt med tanke på det nära sambandet mellan konfliktförebyggande verksamhet och krishantering. Mätbara framgångar inom detta arbete, som ju ännu återstår att utföra, kan betraktas som framsteg med tanke på det framtida inrättandet av en europeisk avdelning för yttre åtgärder.
22. Europaparlamentet välkomnar vissa medlemsstaters initiativ att inrätta en europeisk gendarmeristyrka och deras beredskap att ställa den i ESFP:s tjänst. Parlamentet framhäver att denna styrka är särskilt ägnad att garantera övergången från en rent militär operationsfas till en kombinerad eller uteslutande civil fas.
23. Europaparlamentet betonar behovet av att utveckla en europeisk säkerhetskultur genom att effektivt genomföra EU:s utbildningskoncept på ESFP-området, vilket ökar interoperabiliteten mellan alla som är inblandade i EU:s krishantering. I detta sammanhang påpekas att det bör inrättas en europeisk säkerhets- och försvarsakademi (ESDC) som kan förse EU:s instanser och medlemsstater med kunnig personal som kan arbeta effektivt med alla ESFP-relaterade frågor. En sådan akademi måste bygga på solida organisatoriska och ekonomiska förutsättningar.
24. Europaparlamentet noterar med tillfredsställelse de snabba åtgärder som vidtogs för att inrätta Europeiska försvarsbyrån innan Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa formellt antogs. Parlamentet konstaterar att Europeiska försvarsbyråns verksamhet bör gynna unionen, inte bara för att vidareutveckla försvarsförmågan i samband med krishantering, utan också för att rationalisera kostnaderna för forskning och utveckling i

medlemsstaterna och på lång sikt bidra till att skapa en europeisk försvarsmaterielmarknad. Försvarsbyrån bör ägna särskild uppmärksamhet åt de stridande förbandens utrustning och beväpning samt garantera deras kompatibilitet. Parlamentet kräver att de stridande förbanden som första prioritering förses med ny och gemensam utrustning. Parlamentet varnar emellertid för att Europeiska försvarsbyråns alla framtida insatser i stor utsträckning kommer att vara beroende av medlemsstaternas (politiska) välvilja och kräver tillräckliga budgetmedel för genomförandet av rustningsinitiativ som leds av försvarsbyrån. Parlamentet konstaterar i sammanhanget vidare att Europeiska försvarsbyrån inte får hindras från att genomföra mer långsiktiga mål med sikte på kapaciteten – sådana som ligger bortom det övergripande målet för 2010 – så att unionen kan dra nytta av att fullfölja målen i ESS.

25. En europeisk rymdpolitik är en av unionens viktigaste strategiska utmaningar under detta århundrade. På området för telekommunikation och signalspaning utvecklas många projekt parallellt, vilket minskar effektiviteten och ökar kostnaderna. Europaparlamentet kräver att dessa projekt, exempelvis det franska satellitsystemet Helios och det tyska systemet Sar Lupe, sammanförs inom den europeiska säkerhetsforskningen.
26. Europaparlamentet välkomnar kommissionens insatser för att inom en nära framtid främja säkerhetsforskningen inom unionen, men påpekar risken för överlappning med försvarsbyråns forskningsinitiativ. Parlamentet uppmanar därför kommissionen, rådet och medlemsstaterna till nära samarbete för att undvika denna risk.

Bristande kapacitet

27. Europaparlamentet konstaterar följande tre kategorier av materiella brister, som allvarligt skulle kunna påverka unionens förmåga att genomföra både civila krishanteringsinsatser och högintensiva humanitära insatser med övervägande militära medel, till exempel att stoppa humanitära katastrofer av en dimension liknande den i Rwanda:
- a) otillräckliga insatsstyrkor för att bibehålla den erforderliga rotationen (1/3 i tjänst, 1/3 i utbildning och 1/3 reservstyrka) i sådana långsiktiga/högintensiva insatser,
 - b) otillräckliga permanenta storskaliga flygtransportresurser för att transportera styrkor utomlands,
 - c) otillräckligt antal insatsbefäl, bristande kontroll- och kommunikationskapacitet samt underrättelse-, övervaknings- och spaningsresurser inom ESFP:s kollektiva ram.
28. Europaparlamentet konstaterar att den pågående utvecklingen av stridsenheterna i stor utsträckning kommer att avhjälpa den förstnämnda bristen. Den planerade tillverkningen av transportflygplanet A400M kommer inte att avhjälpa den andra bristen helt och hållet, utan andra åtgärder måste vidtas för att komma till rätta med detta. Parlamentet anser ändå att man bör överväga att inrätta ett rotationsschema för gruppering av styrkorna. I ett sådant rotationssystem vill parlamentet se gemensamma utbildningsstandarder, exempelvis för helikopterinsatser; genom ett gemensamt utbildningssystem kunde insatsmöjligheterna ökas och kostnaderna reduceras. Parlamentet yrkar, när det gäller den sistnämnda bristen, på att åtgärder vidtas för att EU skall kunna genomföra uppdrag som

kräver assistans av militära styrkor utan att utnyttja Natos eller någon enskild medlemsstats resurser. Parlamentet påpekar att sådana åtgärder i själva verket skulle kunna bestå i att befintliga resurser och befintlig kapacitet i medlemsstaterna kombineras i syfte att inrätta en kommunikationsbas eller ett nätverk med dubbelt användningsområde som gagnar den europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna.

29. Europaparlamentet framhäver vidare att de mål och syften som uttrycks i det övergripande målet för 2010 inte skulle räcka till för att genomföra uppdrag av mer intensiv karaktär eller uppdrag som skulle pågå i mer än ett år. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att i nära samarbete med rådet lägga fram en vitbok om de praktiska kraven i fråga om utvecklingen av ESFP och den europeiska säkerhetsstrategin, så att man även fortsätter att främja en debatt om att utveckla en framtida europeisk försvarsstrategi.

Vapenexportkontroll samt icke-spridning av massförstörelsevapen och lätta vapen

30. Europaparlamentet bekräftar inom ramen för den gemensamma utrikes- och försvarspolitikerna den europeiska strategins övergripande samstämmighet i fråga om icke-spridningen av massförstörelsevapen, sådan den formellt antogs av Europeiska rådet i december 2003, tillsammans med de strategiska målen i ESS. Parlamentet noterar med tillfredsställelse det arbete som gjordes av den höge representantens personliga företrädare vid genomförandet av kapitel III i denna strategi, särskilt den prioriteringslista som godkändes av Europeiska rådet i december 2004.
31. Europaparlamentet instämmer i den bedömning som görs i ESS att spridningen av massförstörelsevapen potentiellt är det största hotet mot vår säkerhet, och anmodar EU, i enlighet med bestämmelserna i ESS, att använda hela sin uppsättning av instrument för att bekämpa detta hot. I detta sammanhang påpekas att en eventuell kombination av terrorism och massförstörelsevapen kräver snabb respons.
32. Europaparlamentet betonar nödvändigheten av att Europeiska unionen tar initiativ till att förstärka de internationella systemen för rustningskontroll och därmed bidrar till att verklig multilateralism stärks inom den internationella ordningen. Parlamentet noterar vidare överensstämmelsen mellan å ena sidan insatserna för att integrera icke-spridningsaspekter i EU:s grannlandspolitik och å andra sidan insatserna för att nå det övergripande strategiska målet att bygga upp säkerheten i unionens grannländer.
33. Europaparlamentet välkomnar avsikten att införa icke-spridningsklausuler för massförstörelsevapen i alla kommande partnerskaps- och samarbetsavtal mellan EU och tredjeland, till exempel partnerskaps- och samarbetsavtalet med Tadzjikistan av den 11 oktober 2004 samt det förslag till associeringsavtal med Syrien som nu väntar på att godkännas.
34. Europaparlamentet välkomnar att EU förhandlar med Iran, som är en regionalmakt, i syfte att förhindra spridning av kärnvapen, med samtidig hänsyn till legitima ekonomiska intressen och regionala säkerhetsintressen. Denna politik är ett uttryck för en utrikes- och säkerhetspolitik som bedrivs på grundval av den internationella rättens principer och multilateralismen samt i det internationella samfundets intresse. Parlamentet välkomnar att Europeiska unionens och Förenta staternas positioner i fråga om Iran kommit avsevärt närmare varandra.

35. Europaparlamentet noterar den expertgranskning av EU:s system för exportkontroll som nyligen genomförts. Parlamentet konstaterar att det huvudsakliga resultatet av undersökningens första etapp, som genomfördes våren 2004, var insikten att medlemsstaterna kollektivt (dvs. EU) och individuellt behöver anta ett mer föregripande synsätt för att kontrollera exporten av produkter med dubbla användningsområden. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att utan dröjsmål följa upp de rekommendationer som utgår från dessa resultat och i högre utsträckning utnyttja EU:s gemensamma lägescentral som en bas för informationsutbyte, både i detta sammanhang och rent allmänt. Parlamentet välkomnar EU:s insatser för att i största möjliga utsträckning samordna och sammanställa en gemensam ståndpunkt inom de olika exportkontrollsystemen, och välkomnar vidare de insatser som EU gjort för att inbegripa de nya medlemsstaterna i de olika exportkontrollsystemen.
36. Europaparlamentet konstaterar de nuvarande praktiska problemen med att genomföra strategin för icke-spridning av massförstörelsevapen, särskilt orsakade av de olika källor och förfaranden genom vilka budgetmedel skall uppbringas. Parlamentet uppmanar rådet och kommissionen att tillsammans med parlamentet inleda en dialog om uppstramning och förenkling av dessa förfaranden i syfte att godkänna sådana ändringar inom ramen för det nya finansiella instrumentet för budgetperioden 2007–2013.
37. Europaparlamentet understryker behovet av att förstärka Europeiska unionens uppförandekod för vapenexport och samtidigt maximera EU:s bidrag till att motverka spridningen av handeldvapen och lätta vapen, till exempel genom att upprätta ett internationellt fördrag om vapenhandel.

Budgetutmaningar

38. Europaparlamentet konstaterar att det största hotet mot samstämmigheten i och framgången för ESS fortfarande utgörs av en eventuell brist på tillräckliga budgetmedel som anslagits från hela spektrumet av EU:s politikområden och instrument. Parlamentet noterar i detta sammanhang den särskilda betydelsen av EU-programmen och deras avsevärda bidrag till det omfattande och förebyggande förfaringssätt som uttrycks i ESS. Parlamentet begär att denna punkt inte skall glömmas bort vid de pågående förhandlingarna om den nya budgetplanen för 2007–2013.
39. Europaparlamentet påpekar även att den europeiska säkerhetsstrategins och särskilt ESFP:s effektivitet i hög grad är beroende av medlemsstaternas utgifter utanför EU:s ram. I detta sammanhang rekommenderar parlamentet dels en meningsfullare och effektivare användning av nationella utgifter på försvarsområdet, vilket exempelvis i några medlemsstater skulle kunna uppnås med hjälp av snabbare modernisering och strukturering av försvarsmakterna, dels inrättandet av en mekanism för bedömning av försvarsutgifternas andel av medlemsstaternas bruttonationalprodukt. Parlamentet uppmanar därför ihärdigt medlemsstaterna att samarbeta med europeiska försvarsbyrå i detta avseende.
40. Europaparlamentet beklagar att man i artikel III-313 i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa har bibehållit status quo med dubbel budgetering för GUSP-uppdrag. Parlamentet noterar rådets insatser för att skapa ökad insyn i den mekanism (Athena) med vilken gemensamma kostnader för operationer av militär natur

eller försvarsnatur administreras utanför unionens budget¹. Parlamentet framhäver dock sin starka övertygelse att det kommer att bli alltmer ohållbart att fortsätta att dela upp finansieringen så att gemensamma kostnader för civila uppdrag finansieras genom unionens budget medan uppdrag av militär natur eller försvarsnatur finansieras utanför unionens budget, med tanke på att de uppdrag som genomförs inom GUSP:s ram blir alltmer sammansatta till sin natur, vilket framgår av inrättandet av den civila/militära cellen.

41. Europaparlamentet hänvisar i detta sammanhang till de avsevärda problem som de nuvarande anbudsförfarandena utgör när snabba åtgärder skall vidtas inom ESFP:s ram. Parlamentet uppmanar därför kommissionen och rådet att snarast möjligt avsluta sin undersökning i fråga om särskilda förfaranden eller undantag i budgetförordningen för kommande ESFP-åtgärder och operationer².

Transatlantiska förbindelser

42. Europaparlamentet noterar den innehållsmässiga överensstämmelsen mellan de bedömningar av de globala hoten som lagts fram i både ESS och den amerikanska nationella säkerhetsstrategin. Parlamentet anser att denna överensstämmelse bör betraktas som en grundval på vilken EU och Förenta staterna på nytt kan etablera en dialog mellan jämlika parter för att i samförstånd kunna lösa särskilda frågor, till exempel godkännande och användning av militära styrkor utifrån relevanta bestämmelser i FN:s grundstadga och dess rättfärdigande roll, och för att ge det transatlantiska säkerhetssamarbetet i allmänhet förnyad kraft.
43. Europaparlamentet framhåller att en större del av den transatlantiska säkerhetsdialogen måste koncentreras på att göra det möjligt för andra internationella organisationer, till exempel OSSE och framför allt Afrikanska unionen, att själva bidra till den globala säkerheten. Parlamentet framhäver i detta sammanhang den praktiska nyttan av informella multilaterala grupperingar, till exempel kvartetten, för att uppnå en hållbar lösning på den israelisk-palestinska konflikten.
44. Europaparlamentet ställer sig positivt till det nuvarande samarbetet med Förenta staterna om icke-spridning och terroristbekämpning. Parlamentet uppmanar EU och Förenta staterna att ändå fortsätta sin positiva dialog på dessa områden och helhjärtat arbeta för en handlingsplan för fortsatt samarbete, liknande det som återspeglas i EU:s och USA:s förklaringar om terroristbekämpning och om icke-spridning av massförstörelsevapen som antogs vid toppmötet mellan EU och Förenta staterna den 26 juni 2004.

Nato

45. För många medlemsstater förblir Nato grundvalen för deras säkerhet vid ett eventuellt väpnat angrepp. Europaparlamentet anser att samarbete och komplementaritet bör vara de centrala begrepp som förbindelserna mellan EU och Nato grundas på. Parlamentet föreslår

¹ EUT L 63, 28.2 2004, s. 68.

² Rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 av den 25 juni 2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget (EGT L 248, 16.9 2002, s. 1).

därför i linje med detta att diskussioner bör föras - samtidigt som hänsyn tas till varje organisations särskilda karaktär - om en förbättrad samordning av nationella bidrag till Natos insatsstyrka och de bidrag som nämns i EU:s övergripande mål för att därmed undvika dubbelarbete. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att fortsätta att reformera sina väpnade styrkor i avsikt att göra dem mer användbara, flyttbara och hållbara. Inom överskådlig framtid kommer de flesta av medlemsstaterna att fortsätta att använda samma trupper för såväl Nato- som EU-uppdrag på grund av att det saknas enheter med rätt kunskaper och kapacitet. Medlemsstaterna uppmanas att fortsätta att utöka sin reserv av styrkor som snabbt kan sättas in, så att både EU:s och Natos operativa behov snabbt och lätt kan fyllas i framtiden.

46. Europaparlamentet påpekar att de aktuella problemen, som för närvarande tyvärr påverkar det nödvändiga samarbetet mellan EU:s militära kommitté och Nato negativt, mycket snabbt kan undanröjas om berörda ansvariga visar politisk god vilja.
47. Europaparlamentet uppmanar Turkiet att inom ramen för Nato skapa förutsättningar som främjar ett förbättrat och absolut nödvändigt samarbete mellan EU:s militära kommitté och de berörda Natoorganen.
48. Europaparlamentet uppmanar den nya europeiska försvarsbyrån att undersöka möjligheterna till samarbete med Nato om krigsmateriel och att ge explicit möjlighet till ett sådant samarbete inom ramen för det administrativa avtal som i vederbörlig ordning skall undertecknas av de båda parterna i enlighet med artikel 25 i den gemensamma åtgärd 2004/551 genom vilken Europeiska försvarsbyrån inrättas.
49. Europaparlamentet konstaterar att delar av Natos politik och program (Partnerskap för fred, samarbetsinitiativet från Istanbul och dialogen med Medelhavspartnerna) kompletterar EU:s program och politik (grannlandspolitiken och Barcelonaprocessen). Parlamentet uppmanar båda parter att undersöka hur dessa program och politikområden på ett mer effektivt sätt kan förstärka varandra.

Inre säkerhet och bekämpning av terrorismen

50. Europaparlamentet noterar att det i ESS särskilt betonas att de tidigare statiska gränserna för de traditionella uppfattningarna av inre och yttre säkerhet suddas ut. Parlamentet noterar emellertid att det i ESS finns ytterst få uppgifter om hur de två begreppen kan sammanbindas för att på ett sammanhållet sätt bemöta hoten. Dock noterar parlamentet att rådet, kommissionen och medlemsstaterna – trots dessa brister i synsättet – gjort många olika inrikes- och utrikespolitiska insatser.
51. Europaparlamentet noterar, på området för förebyggande av terrorhandlingar, konsekvenshantering och skydd av känslig infrastruktur, de förslag som kommissionen lagt fram om Argussystemet, vilket skulle kunna användas för att sprida information och samordna svarsinsatserna, samt dess eventuella koppling såväl till ett kriscentrum som till ett nätverk för varningsmeddelanden (Ciwin) för att skydda känsliga infrastruktur inom EU.
52. Europaparlamentet noterar i detta sammanhang även det krav som Europeiska rådet den 4–5 november 2004 riktade till rådet och kommissionen och som ingår i det så kallade

Haagprogrammet. Detta krav innebär att man – samtidigt som de nationella befogenheterna fullt ut respekteras – skall utarbeta integrerade och samordnade regler för EU:s krishantering i fråga om kriser med gränsöverskridande effekter inom EU. Dessa regler skulle sedan införlivas senast den 1 juli 2006.

53. Europaparlamentet välkomnar det arbete som hittills gjorts eller inletts på grundval av dels de ovannämnda förslagen och kraven, dels en rad andra åtgärder och förslag som traditionellt hör till staternas inrikespolitik. I detta sammanhang välkomnas även den särskilda rang som EU:s gemensamma lägescentral (Sitcen) kommer att få när det gäller att göra riskbedömningar och riskanalyser i samband med potentiella mål för terrorattacker. Parlamentet kräver i detta sammanhang att alla underrättelseavdelningar som finns vid de nationella försvarsministerierna utan inskränkningar samarbetar för att det skall inrättas motsvarande faciliteter inom den gemensamma lägescentralen.
54. Europaparlamentet välkomnar särskilt målet att det gränsöverskridande utbytet av underrättelse- och säkerhetstjänstinformation skall följa den tillgänglighetsprincip som ingår i det så kallade Haagprogrammet – en princip som där införs för ett framtida utbyte av upplysningar som rör brottsbekämpning. Enligt denna princip skall upplysningar som finns tillgängliga hos en tjänstenhet i en medlemsstat göras tillgängliga för motsvarande tjänstenheter i andra medlemsstater, med hänsyn till de särskilda villkoren för dessa enheters arbetssätt (exempelvis nödvändigheten av att säkra förfarandena för insamling av upplysningar, informationskällorna och fortsatt sekretess i fråga om upplysningar efter det att de utbytts).
55. När det gäller den inre säkerhetspolitiken är Europaparlamentet djupt oroat över att medlemsstaterna inte i tillräckligt hög grad har genomfört och tillämpat samtliga åtgärder och instrument som listades i det ursprungliga antiterrorismprogram som antogs i oktober 2001.
56. Europaparlamentet noterar rapporten från EU:s höge representant till Europeiska rådet den 16–17 december 2004 om att införliva kampen mot terrorismen i EU:s utrikespolitik. Parlamentet konstaterar att möjligheterna inom ramarna för det övergripande målet för 2010 och det civila övergripande målet för 2008 enligt rapporten skall anpassas till de krav som olika tänkbara terrorhot och scenarion innebär – inbegripet eventuella insatser i enlighet med solidaritetsklausulen (artikel I-43 i konstitutionen).
57. Europaparlamentet efterlyser inom ramen för den nya grannskapspolitiken och i samband med EU:s yttre förbindelser i allmänhet dels en ökad politisk dialog med tredjeländer om terrorism vilken bland annat skall inbegripa nödvändigheten av att de utan inskränkningar samarbetar med internationella och regionala organisationer, dels en strikt tillämpning av den klausul om bekämpning av terrorism som ingår i överenskommelser med tredjeländer i de fall det föreligger belägg på terrorhot eller särskild terrorverksamhet.
58. Europaparlamentet oroar sig emellertid – trots all respekt för det arbete som hittills utförts för att skapa en koppling mellan de två områdena inre och yttre förbindelser – för samstämmigheten i och samordningen av detta arbete, och inte minst för i hur hög grad de demokratiska friheterna och rättsstatsprincipen beaktas. Parlamentet uppmanar därför sina utskott för utrikesfrågor respektive medborgerliga fri- och rättigheter att finna ett lämpligt tillvägagångssätt för att förbereda rekommendationer i detta ämne, för vidarebefordran

både till rådet och kommissionen, i syfte att kontrollera arbetets samstämmighet och samordning, men även för att se till att de medborgerliga och politiska rättigheterna för såväl enskilda medborgare som organisationer inte äventyras på något sätt, och att alltså när så är lämpligt utarbeta rekommendationer till parlamentet berörda utskott för vidarebefordran både till rådet och kommissionen.

Avdelning för yttre åtgärder

59. Europaparlamentet välkomnar Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa som en viktig grundval för att ESS och den pågående utvecklingen av ESS skall kunna genomföras. Inrättandet av en ny avdelning för yttre åtgärder kommer att få stor betydelse för de yttre åtgärder som vidtas inom ramen för GUSP, och därmed även för ESS. Parlamentet betonar att en effektiv europeisk säkerhetsstrategi helt och fullt bör utnyttja de tillgängliga diplomatiska möjligheterna (t.ex. unionens utrikesminister och den europeiska avdelningen för yttre åtgärder (artiklarna I-28 och III-296.3) samt, om så erfordras, militära resurser (t.ex. permanent strukturerat samarbete mellan medlemsstaterna för att fullgöra högintensiva insatser där det krävs större militär kapacitet (artiklarna I-41.6 och III-312 samt det särskilda protokollet).
60. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att i en anda av samarbete genast vidta nödvändiga åtgärder för att kombinera sin verksamhet före den slutliga ratificeringen av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa. Parlamentet betonar att det kommer att sträva efter att bedöma dessa insatser på ett positivt och konstruktivt sätt och under övergångsperioden bedöma alla föreslagna insatser utifrån kvalitet snarare än ursprung, för att skapa en fungerande och effektiv europeisk avdelning för yttre åtgärder. Parlamentet kommer även att bedöma dessa insatser mot bakgrund av huruvida de innebär respekt för den i konstitutionen uttryckta politiska viljan att skapa en gemenskapspolitik för att Europa på det globala planet skall kunna tala med en och samma röst.

*

* *

61. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen, medlemsstaternas parlament, FN:s, Natos och OSSE:s generalsekreterare samt till Europarådets ordförande.

MOTIVERING

I. Inledning

Den 12 december 2003 antog Europeiska rådet formellt den europeiska säkerhets- och försvarsstrategin (ESFS) sådan den skisserats i rapporten ”Ett säkert Europa i en bättre värld” som presenterades av rådets generalsekreterare, den höge representanten Javier Solana. ESS utgör ytterligare en milstolpe i utvecklingen av den europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna (ESFP) som först lades fram i den fransk-brittiska St. Malo-förklaringen av den 3–4 december 1998. I ESS strävar man efter att definiera hur EU skall kunna spela en mer aktiv och ansvarsfull roll för att skapa och bibehålla global säkerhet.

II. ESS – Omdefiniering av säkerhetsläget

Till skillnad från tidigare säkerhetsdoktriner, som nästan enbart grundar sig på den militära dimensionen, omfattar ESS en helhetssyn som kan sammanfattas på följande sätt: *säkerhet är en förutsättning för utveckling*. Genom att på så vis identifiera de viktigaste hoten mot den globala säkerheten (dvs. terrorism, massförstörelsevapen, regionala konflikter, sammanfallande stater och organiserad brottslighet) söker man i ESS klarlägga ett mer omfattande säkerhetskoncept och ta hänsyn till sådana faktorer som hittills inte ansetts vara av primär betydelse för säkerhetspolitiken. Genom att på detta sätt även erkänna den roll som destruktiva krafter såsom fattigdom, undernäring och sjukdomar (inte enbart aids, utan också malaria och tuberkulos) spelar, och deras fördärvliga effekter på staternas och de civila samhällenas stabilitet, hävdar man i ESS att endast en kombination av militär och civil kapacitet samt sakkunskap kan utgöra grunden för en säkrare värld.

III. ESS – strategiska mål

I linje med det omdefinierade säkerhetsläget framhävs i ESS tre strategiska mål: att identifiera hoten, att bygga upp säkerheten i unionens grannländer och att stärka den internationella ordningen genom effektiva åtgärder via multilaterala strukturer.

Genom att hoten identifieras i ESS klargörs EU:s behov av att kunna vidta snabba åtgärder med både militära och icke-militära medel. Unionens behov av att göra detta på ett mer förebyggande (inte föregripande) sätt är av särskild betydelse.

När det gäller att bygga upp säkerheten i grannländerna belyser ESS behovet av att inte bara stärka stabiliteten i de mest närliggande utan även i de framtida gränsområdena. Inom denna ram anges områden som tidigare tillhörde det sovjetiska blocket, lösningen av den arabisk-israeliska konflikten och den fortsatta Barcelonaprocessen.

För att de sistnämnda målen skall kunna uppnås framhävs i ESS behovet av att öka effektiviteten i de multilaterala internationella strukturerna. Även om FN:s företrädare betonas i ESS nämns även de transatlantiska förbindelserna som en central beståndsdel i denna ordning. Andra internationella institutioner och regionala organisationer nämns också som bidragande faktorer till internationell fred och säkerhet.

Det är verkligen en nyhet att dessa mål läggs fram som en del av en strategi, men det bör ändå påpekas att alla dessa tre mål indirekt har eftersträvats i EU:s senaste åtgärder. Därför stöder föredraganden helt och fullt dessa mål.

VI. ESFP – Resultat och övergripande mål fram till 2010

Eftersom föredraganden generellt samtycker till omdefinieringen av ESS och till ESS-målen, återstår nu frågan vad som bör göras för att uppnå dem. Framför allt bör en bedömning göras av unionens nuvarande och framtida möjligheter samt av de medel som saknas eller behöver (om)organiseras. Det är alltså klokt att helt kort granska det som redan uppnåtts eller som är under arbete inom ESFP och hur detta bidrar till att uppfylla ESS-målen.

Innan vi går in på resultaten i termer av fysiskt påtagliga tillgångar och kapaciteter måste den europeiska strategin mot spridning av massförstörelsevapen beröras, som antogs av Europeiska rådet samtidigt med ESS i december 2003. I linje med stärkandet av de multilaterala internationella strukturerna, vilket ingår i ESS, framhävs i detta strategidokument FN:s nyckelroll för att utfärda sanktioner mot bristande efterlevnad. Även möjligheten att tillgripa våld bekräftas som en sista utväg om – och endast om – sådant våld godkänns av FN. I dokumentet omtalas även i klartext unionens stöd till ytterligare verifieringsinstrument som (ännu) inte är upptagna i Internationella atomenergiorganets system, till exempel de som för närvarande tillämpas vid förhandlingarna med Iran.

Genom sina erfarenheter av civil förvaltning och polisuppdrag i Bosnien och Hercegovina samt i Albanien och genom att den internationella polisstyrkan övertog kontrollen i Bosnien och Hercegovina 2003 har EU som en samlande enhet för sina medlemsstater kunnat förvärva mycket god sakkunskap om civil krishantering. Den militära sidan av samma mynt är att EU också tillägnade sig viktiga erfarenheter när Operation Concordia (Makedonien) och nyligen även Operation Artemis (Kongo) genomfördes med framgång. Av särskild betydelse för det förstnämnda uppdraget var att Natos kapacitet och utrustning kunde utnyttjas, vilket möjliggjordes genom EU:s och Natos överenskommelser inom ramen för Berlin plus, som antogs formellt i mars 2003.

Även om EU har erfarenheter av båda sidorna av detta mynt kommer det i framtiden att krävas en lämplig kombination av dessa två för att uppfylla målen och andan i ESS. Det är uppenbart att Altheainsatsen i Bosnien och Hercegovina kommer att ge värdefulla erfarenheter, eftersom EU kommer att genomföra både civila och militära operationer samtidigt. Det som emellertid blir mer betydelsefullt är inrättandet av den civila-militära planeringscellen inom Europeiska unionens militära stab (EUMS), som kommer att ansvara för planeringen av sådana kommande operationer. Den framtida tillgången till en gendarmeristyrka, vilken godkändes av rådet (allmänna frågor och yttre förbindelser) den 17 september 2004, kommer också att bli till praktisk nytta för att garantera övergången från en i huvudsak renodlat militär etapp till en blandad eller helt civil etapp.

I linje med de faktiska resultaten av ESFP uppfylls för närvarande ett antal andra mål – till exempel den civila-militära planeringscellen – så som de uttrycktes i unionens övergripande mål för 2010 och som antogs av rådet (allmänna frågor och yttre förbindelser) den 17 maj 2004. När dessa är genomförda skulle EU i högre utsträckning kunna genomföra ESS strategiska mål. Ett fullt utvecklat koncept med stridsenheter där det ingår gruppering av

ett stort antal fristående insatsstyrkor om upp till 1 500 soldater som är utbildade för högintensiva militära uppgifter, blir av avgörande betydelse för genomförandet av det övergripande målet för 2010. Enligt det övergripande målet skall dessa styrkor vara fullt tillgängliga 2007 och kunna grupperas 15 dagar efter det att unionen fattat ett beslut. Vid sammansättningen av dessa stridsenheter bör det övervägas hur de bi- och multinationella styrkor som finns inom EU skulle kunna anpassas för att uppfylla detta mål.

Ett annat viktigt steg i riktning mot detta övergripande mål var det formella antagandet av Europeiska försvarsbyråns stadga den 12 juli 2004, i enlighet med konstitutionsfördraget. Genom denna byrås kommande verksamhet skulle unionen – i princip – inte bara dra fördel av att fortsätta att utveckla sin försvarsförmåga på området krishantering, utan också av att rationalisera forsknings- och utvecklingskostnaderna inom medlemsstaterna och på längre sikt bidra till att skapa en europeisk försvarsmaterielmarknad. Vid denna punkt i utvecklingen bör emellertid uppmärksamheten inte bara riktas mot att tidigare europeiska försvarsmaterielbyråer och avtal om försvarsmateriel misslyckats med att åstadkomma något mervärde, utan också mot kritiken inom försvarsindustrin av att de nuvarande anslagen för denna byrå – liksom finansieringen av försvarsmaterielforskningen inom unionens ramprogram för forskning – fortfarande är otillräckliga för att de uppsatta målen skall kunna uppnås. Om byrån skall få någon verklig betydelse för unionen måste den i själva verket få befogenheter att aktivt inleda ett långsiktigt samarbete som går längre än den kortsiktiga förmågan i det övergripande målet för 2010, som, även om det utgör en betydelsefull prestation, inte skulle ge unionen de möjligheter som behövs för att verkligen genomföra ESS-målen.

V. Brister och utmaningar

När det övergripande målet för 2010 skall genomföras återstår ett antal utmaningar och brister att ta itu med. Även om inrättandet av den civila-militära planeringscellen utan tvekan utgör en milstolpe för ESFP, är frågor om policy och instrument inom ESFP-strukturerna fortfarande av mycket stor betydelse. Enligt föredraganden bör svaren på följande frågor stå i centrum för arbetet i utskottet:

- Vilka instrument kommer unionen att ha till sitt förfogande för att i förväg kunna upptäcka potentiella konflikter och kriser, så att unionen faktiskt kan agera på ett förebyggande sätt?
- Hur kan unionen öka sin förmåga att fatta strategiska beslut?
- Kommer unionen att inrätta en politik för att organisera insättandet av civila och militära styrkor i en sammansättning som står i proportion till den aktuella konflikten?
- Kommer unionen så småningom att genomföra någon form av förbandssammansättning inte enbart för de militära styrkorna, utan även för hela uppdrag, inbegripet den civila delen?
- Hur kan unionen vidareutveckla de positiva erfarenheter som den hittills har fått genom civila uppdrag för att motsvara de krav som ESS ställer på unionen?

Utan att föregripa svaren på dessa frågor vore det också klokt om utskottet beaktade de praktiska följderna av förslagen i rapporten om en doktrin för Europa om mänsklig säkerhet.

Av särskild vikt för den sistnämnda frågan är det i rapporten föreslagna inrättandet av en frivillig styrka för mänsklig säkerhet – den civila delen av den föreslagna civila-militära insatsstyrkan för mänsklig säkerhet – som består av en civil fredskår (en idé som redan föreslagits och fått stöd av parlamentet) som är sammansatt av erfarna aktiva och f.d. yrkesmän och en frivillig styrka för humanitär hjälp som består av studerande och nyutexaminerade.

Det bör påpekas att det i unionens militära förmåga fortfarande finns betydande brister som allvarligt skulle inkräkta på dess möjlighet att göra högintensiva humanitära ingripanden, liknande dem som skulle ha krävts för att stoppa den humanitära katastrof som ägde rum i Rwanda. Bristerna är bl.a.:

- **Insatsstyrkor** – För närvarande finns det inte tillräckligt många insatsstyrkor för att upprätthålla den nödvändiga rotationen (1/3 i tjänst, 1/3 i utbildning, 1/3 reservstyrka) för att genomföra långsiktiga/högintensiva operationer. Det är också absolut nödvändigt att ett bindande rotationsschema för styrkorna inrättas för kommande uppdrag, så att EU inte tvingas ”tigga” om trupper.
- **Styrkornas rörlighet** – Här finns ett särskilt behov av ökad flygtransportkapacitet. Även om tillfälliga lösningar utnyttjas (t.ex. ukrainska jettransportplan) kommer problemet att lösas först när de första A400M-transportplanen levereras.
- **Operationernas bärkraft** – För närvarande finns det fortfarande brister i den logistiska förmågan, till exempel medicinskt stöd och transport.
- **Effektivitet** – För att klara av sådana uppdrag kommer det att krävas att förbanden får bättre tillgång till modern elektronisk utrustning.
- **C4ISR (stridsledning, samband, datorstöd, underrättelse, övervakning och igenkänning)** – Vissa medlemsstater har visserligen tillräcklig kapacitet, men denna är *otillräcklig inom ESFP:s kollektiva ram*. Även om det vore möjligt att förlita sig på nationell förmåga är risken för problem med interoperabiliteten inte försumbar. En möjlighet är att förlita sig på Nato, men med tanke på de politiska förhandlingar som krävs för att denna tillgång skall kunna utnyttjas, skulle detta i onödan kunna förhindra en tillräckligt snabb reaktion på själva krisen.

Även om uppfyllandet av de måldatum och syften som nämnts i det övergripande målet för 2010 (t.ex. full gruppering av stridsenheter 2007) i huvudsak skulle avhjälpa dessa brister, bör det nu klargöras att det övergripande målet – i praktiska termer – är bristfälligt, eftersom det grundar sig på antagandet att uppdragen endast skulle pågå under ett år. I själva verket skulle många (Petersberg) uppdrag pågå under avsevärt mycket längre tid. Det är i sammanhanget värt att notera att en diskussion har inletts där man strävar efter att gå utöver de s.k. Petersberguppgifterna i sökandet efter en europeisk *försvarsstrategi* med frågor som t.ex. ”vilka är de eventuella scenarierna?” och ”vad behöver EU för att kunna klara av dem?” Denna debatt bör uppmuntras ytterligare i parlamentet och även inom övriga institutioner, så att unionen kan inta en mer långsiktig hållning.

VI. Inre säkerhet

Konsekvensen i ESS kan lovordas, men det finns ändå en anmärkningsvärd brist på innehåll i sambandet mellan inre och yttre säkerhet. Även om man i konstitutionsfördraget i huvudsak har avskaffat det förkastliga ”pelarsystemet” för tolkningen av EU, utgör fördraget ingen grundval för samarbete mellan områdena för inrikesfrågor och GASP. Solidaritetsklausulen i artikel I-43 utgör visserligen en rättslig grund för en samlad reaktion efter ett terroristangrepp, men man behöver inte enbart fråga sig hur EU skulle reagera på ett sådant angrepp, utan också, vilket är ännu viktigare, vad unionen kan göra för att **förhindra** ett sådant angrepp.

Det bör påpekas att kommissionen har lagt fram några förslag för diskussion här, inbegripet: a) inrättandet av ett centralt varningssystem (Argus) för att sprida information och samordna reaktioner på alla typer av kriser, vare sig de beror på naturkatastrofer, olyckor eller terroristangrepp, och b) ett varningsnätverk (Ciwin) för att skydda känsliga infrastrukturer inom EU som skulle kunna vara länkade till Argussystemet. Dessa förslag är välkomna som utgångspunkter, men det är ändå viktigt att kommissionen och rådet för en djupare och mer resultatinkriktad dialog, inte bara för att ge mer substans till genomförandet av solidaritetsklausulen (till exempel ytterligare ansvar för EU:s samordnare för kampen mot terrorism), utan också för att aktivt sammanföra de större områdena för inre och yttre säkerhet.

När det gäller förebyggande åtgärder behöver mer långsiktig betoning med all tydlighet läggas på att ge unionen teknisk förmåga för att bättre kunna analysera eventuella hot och skydda de resurser och nätverk som är så viktiga i vår vardag. Ett viktigt steg i denna riktning blir det europeiska säkerhetsforskningsprogrammet, som skall påbörjas 2007. Föredraganden vill uppmana kommissionen och medlemsstaterna att, förutom att ta itu med frågan om hur programmet skall få tillräckliga anslag, använda sig av de värdefulla erfarenheter man fått genom Galileo för att förverkliga framtida tekniska tillämpningar och system.

VII. Transatlantiska förbindelser

Med tanke på den faktiska överensstämmelsen i de hotbilder som lagts fram både i ESS och Förenta staternas nationella säkerhetsstrategi är det uppenbart att ansträngningar bör göras för att EU och USA som jämställda parter skall kunna återuppliva den dialog som praktiskt taget inte har funnits mellan dessa två sedan slutet på det kalla kriget.

VIII. Nato

För förbindelserna med Nato är samarbete och komplementaritet nyckelorden. En seriös diskussion bör föras om ett sådant samarbete för att utvidga Berlin plus-ramen. Det grundläggande exemplet på detta skulle vara att göra Natos insatsstyrka tillgänglig för EU:s operationer. Insatsstyrkan utgörs för närvarande endast av europeiska förband. Ett annat exempel på samarbete skulle kunna vara frågan om försvarsmateriel via den nya Europeiska försvarsbyrån. Vidare bör det påpekas att komplementaritet i teorin finns mellan vissa av Natos politikområden och program (Partnerskap för fred och samarbetsinitiativet från Istanbul) och EU:s politik (grannlandspolitiken och Barcelonaprocessen). Åtgärder bör vidtas för att undersöka hur dessa program skulle kunna förstärka varandra.

IX. Utsikter för ESS framtid

När nu konstitutionsfördraget har förkunnats har EU en stabil grund för att genomföra ESS. En effektiv europeisk säkerhetsstrategi skulle göra det möjligt att helt och fullt utnyttja hela den diplomatiska förmågan (till exempel den nya posten som utrikesminister och den europeiska avdelningen för yttre åtgärder (artiklarna I-28 och III-296.3)) samt den militära kapaciteten (till exempel permanent strukturerat samarbete mellan medlemsstaterna) för att genomföra de högintensiva uppdrag där det krävs större militär förmåga (artiklarna I-41.6 och III-312 samt det särskilda protokollet) som för närvarande anges i strategin. I överensstämmelse med ESS skall denna kapacitet utnyttjas i strikt efterlevnad av internationell rätt och principerna i FN-stadgan, vilket tydligt framgår av artiklarna I-3 och III-292, vilket alltså motbevisar påståendena om en överhängande ”militarisering” av EU. I avsikt att gjuta liv i ESS uppmanar föredraganden därför rådet och kommissionen att börja samordna sin verksamhet i samarbetsanda (det vill säga att kommissionen inte åsidosätts) *före* den slutliga ratificeringen av konstitutionsfördraget.

Trots det som ovan sagts föreligger ändå vissa brister i konstitutionsfördraget när det gäller parlamentarisk ansvarsskyldighet (man har i fördraget inte lyckats utvidga nuvarande gemenskapsförfaranden till GUSP) och misslyckandet med att avhjälpa problemen kring insyn i budgeteringen (gemensamma kostnader för ESFP:s militära operationer finansieras fortfarande genom särskilda budgetar eller genom initialfinansiering från medlemsstaternas budgetar snarare än gemenskapens). Föredraganden beklagar dessa brister och kan bara hoppas att de kommer att åtgärdas så snart tillfälle ges.

RESERVATION FRÅN GUE/NGL – GRUPPEN EUROPEISKA ENADE VÄNSTERN – NORDISK GRÖN VÄNSTER

Betänkandet saknar vad som krävs för ett fredsinriktat Europa. Texten fokuserar i stället på hur man bäst förbereder militära insatser. Följande exempel kan nämnas:

- Samarbetet mellan EU och Nato betonas i synnerhet när det gäller krigsmateriel och Berlin plus-ramarna.
- Ingenting sägs om de faror ett nära samarbete mellan EU och Nato skulle innebära för neutrala EU-medlemsstaters ställning.
- EU uppmanas att koppla sina åtgärder *endast* till principerna i FN-stadgan.
- I texten uppmuntras till militära förebyggande och avskräckande åtgärder och generell användning av militär kraft för att ta itu med problem även utanför EU:s yttre gränser.
- EU:s och USA:s bedömningar av de globala hoten ses som förenliga och behovet av gemensam förståelse när det gäller att lösa viktiga frågor såsom säkerhet och användning av militär kraft betonas.
- Texten tonar ned farorna med ESS och nämner ingenting om det underförstådda åtagandet eller de verkliga kostnaderna för att utrusta och beväpna de militära insatsstyrkorna, samtidigt som de europeiska skattebetalarna uppmanas att stå för dessa kostnader.
- I texten görs inte ens någon åtskillnad mellan civil och militär verksamhet. I stället efterlyses mer omfattande och snabbare åtgärder.
- Texten hänvisar till utkastet till en konstitution för Europa för att visa att en militarisering av EU kommer att krävas i lag.

Tobias Pflüger, Jaromír Kohlíček, Erik Meijer, Miguel Portas och Athanasios Pafilis

17.3.2005

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR INDUSTRIFRÅGOR, FORSKNING OCH ENERGI

till utskottet för utrikesfrågor

över den europeiska säkerhetsstrategin
(2004/2167(INI))

Föredragande: Jan Christian Ehler

FÖRSLAG

Utskottet för industrifrågor, forskning och energi uppmanar utskottet för utrikesfrågor att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

1. Europaparlamentet upprepar kravet på att nödvändiga förutsättningar bör skapas för att en konkurrenskraftig europeisk försvarsmaterielindustri skall kunna utvecklas och för att utveckla en harmoniserad europeisk strategi föreslår parlamentet att hinder vid överföring av försvarsmateriel inom gemenskapen avlägsnas, bestämmelserna för offentlig upphandling av försvarsmateriel anpassas, försvarsindustrin öppnas för mer konkurrens samt att exportkontroller för varor med dubbla användningsområden genomförs på ett effektivt sätt och att enhetliga EU-regler fastställs för dessa. Parlamentet anser att budgetbestämmelserna bör utformas med hänsyn till de ovan nämnda åtgärderna. Standardisering och interoperabilitet av säkerhetssystem bör främjas, så även ett effektivt genomförande av exportkontroller för varor med dubbla användningsområden. Parlamentet är övertygat om att detta innebär att artikel 296 i EG-fördraget bör ändras så att den fria konkurrensen mellan vapentillverkare inom EU inte längre snedvrids och konstgjord dubblering och slöseri av resurser undviks.
2. Europaparlamentet förordar parallellt med den teknikinriktade forskningen att en gemensam modellerings- och simuleringskompetens såväl som en analyskapacitet beträffande hot och säkerhetskoncept byggs upp med hjälp av medlemsstaternas komparativa fördelar. Parlamentet rekommenderar en successiv överföring av uppgifterna, inbegripet budgetansvar och beslutanderätt, till den Europeiska försvarsbyrån och eftersträvar långsiktigt en sammanslagningspolitik och en utveckling mot en oberoende och ny säkerhetsidentitet för EU.

3. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att ta hänsyn till utvecklingen av effektivare och interoperabla övervakningssystem samt till förbättringen av kommunikations- och spaningsmöjligheter på EU-nivå.
4. Europaparlamentet förordar ett inrättande av ett oberoende europeiskt forskningsprogram med instrument, föreskrifter och finansieringsmodeller för säkerhetsfrågor med särskilda rättsliga förutsättningar och finansieringsinstrument, enligt rekommendationer från gruppen bestående av ledande personer inom säkerhetsforskningen.
5. Europaparlamentet föreslår att en gemensam strategi utformas med syfte att omvandla och slå samman de europeiska militära styrkorna och att även en gemensam plan utarbetas om materiel och utrustning för de militära styrkorna på grundval av denna omvandlingsstrategi.
6. Europaparlamentet rekommenderar att mer ansträngningar görs för att ett tidigt varningssystem för hot inrättas genom användning av nya tekniker inom det civila IT-området för underrättelseanalyser och -värderingar, ett civil-militärt informationsutbyte, den multilaterala planeringen och ledningen av insatsstyrkor samt genom upprättandet av en motsvarande projektgrupp i EU och ett samordnande organ i EU:s militära kommitté.
7. Europaparlamentet understryker att rymddimensionen bidrar till den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.
8. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att betrakta säkerhet i vid bemärkelse och se till att de noga har övervägt och tagit hänsyn till initiativ i frågor om skydd av EU:s territorium, skydd av ekonomin, miljöskydd, trygg energiförsörjning, brottsbekämpning och humanitärt bistånd.

ÄRENDETS GÅNG

Titel	Den europeiska säkerhetsstrategin
Förfarandenummer	2004/2167(INI)
Ansvarigt utskott	AFET
Rådgivande utskott Tillkännagivande i kammaren	ITRE 28.10.2004
Förstärkt samarbete	nej
Föredragande av yttrande Utnämning	Jan Christian Ehler 24.11.2004
Behandling i utskott	25.1.2005 2.2.2005
Antagande av förslag	16.3.2005
Slutomröstning: resultat	för: 37 emot: 5 nedlagda röster: 0
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Richard James Ashworth, Jan Březina, Jerzy Buzek, Joan Calabuig Rull, Pilar del Castillo Vera, Lorenzo Cesa, Giles Chichester, Lena Ek, Nicole Fontaine, Adam Gierek, Umberto Guidoni, Fiona Hall, Rebecca Harms, Ján Hudacký, Werner Langen, Pia Elda Locatelli, Eluned Morgan, Reino Paasilinna, Pier Antonio Panzeri, Umberto Pirilli, Vladimír Remek, Herbert Reul, Teresa Riera Madurell, Mechtild Rothe, Paul Rübig, Andres Tarand, Patrizia Toia, Catherine Trautmann, Claude Turmes, Nikolaos Vakalis, Alejo Vidal-Quadras Roca
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Etelka Barsi-Pataky, Zdzisław Kazimierz Chmielewski, Dorette Corbey, Avril Doyle, Jan Christian Ehler, Erna Hennicot-Schoepges, Edit Herczog, Wolf Klinz, Lambert van Nistelrooij, Vittorio Prodi, Esko Seppänen
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 178.2)	

22.2.2005

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR MEDBORGERLIGA FRI- OCH RÄTTIGHETER SAMT RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR

till utskottet för utrikesfrågor

över den europeiska säkerhetsstrategin
(2004/2167(INI))

Föredragande: Stavros Lambrinidis

FÖRSLAG

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor uppmanar utskottet för utrikesfrågor att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

Första förslagsserien: I syfte att stärka den inre och yttre legitimiteten och effektiviteten i den europeiska säkerhetsstrategin

1. Europaparlamentet konstaterar med tillfredsställelse att den europeiska säkerhetsstrategin (ESS) innebär att behovet av att ta itu med en mängd sociala faktorer som påverkar säkerheten erkänns, däribland faktorer som kan äventyra de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, bryta mot rättsstatsprincipen och leda till att ungdomar känner sig alienerade.
2. Europaparlamentet understryker att legitimiteten i ESS i slutändan hänger på EU-institutionernas ansvar gentemot EU:s medborgare. Denna legitimitet försvagas av det faktum att Europaparlamentet inte formellt är med och samråder om internationella överenskommelser, gemensamma ståndpunkter och gemensamma åtgärder när det gäller genomförandet av ESS. Rådets tillvägagångssätt är oförenligt med principerna i artikel 6 i EU-fördraget och skapar en stor lucka mellan den demokratiska kontrollen på EU-nivå och medlemsstaternas gällande regler. Bristen på EG-domstolens rättsliga översyn när det gäller instrument i den andra pelaren bidrar också till att stärka parlamentets oro i frågan.
3. Europaparlamentet påminner om följande formulering i artikel 47 i EU-fördraget: "ingen bestämmelse i det här fördraget [skall] inverka på fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna". I enlighet med denna konstitutionella princip anser parlamentet att genomförandet av ESS inte får leda till att de grundläggande fri- och rättigheter som skyddas genom gemenskapsrätten (till exempel EU:s normer för

uppgiftsskydd) direkt eller indirekt försvagas genom åtgärder inom den andra eller den tredje pelaren.

4. Europaparlamentet betonar att ESS, som ett komplement till nationella säkerhetsstrategier och med beaktande av de transatlantiska förbindelserna, bör utformas för att bemöta hot på europeisk nivå.
5. Europaparlamentet konstaterar att EU-institutionerna och medlemsstaterna bör ge sitt stöd på internationell nivå till en konsekvent ESS, när den väl har fastställts. Detta är särskilt viktigt när det gäller medlemsstater som även ingår i FN:s säkerhetsråd och när medlemsstater förhandlar om internationella konventioner som rör internationella brott (till exempel FN:s och Europarådets konvention om terrorism eller om datorrelaterad brottslighet, människohandel, korruption, penningtvätt osv.) Medlemsstaterna borde även verka för att EU eller gemenskapen får representeras formellt i FN-byråernas administrativa organ (till exempel FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå (UNODC) eller flyktingkommissariat (UNHCR)).
6. Europaparlamentet upprepar att, om ESS-målen skall kunna uppnås, måste den europeiska civila fredskår som parlamentet vid flera tillfällen sedan 2000 har rekommenderat inrättas, så att den kan vara ständigt beredd till snabba civila insatser vid krislägen som riskerar att trappas upp till våldsamer och terrorism och även utföra humanitära uppgifter efter naturkatastrofer eller andra katastrofer, som tsunamin 2004. Den civila fredskårens uppgifter skulle vara att på europeisk nivå samordna utbildning och utsändande av civila specialister för att genomföra konkreta fredsskapande åtgärder, till exempel lösa tvister, medla, sprida opartisk information, hjälpa till att bearbeta trauman, återupprätta förtroendet mellan stridande parter, ge humanitärt bistånd, arbeta med återintegrering i samhället, återställande, återuppbyggnad och utbildning samt övervaka och förbättra situationen för de mänskliga rättigheterna, till exempel genom utstationering av människorättsaktivister.

Andra förslagsserien: I syfte att stärka och förenkla EU:s politik mot organiserad gränsöverskridande brottslighet och terrorism samtidigt som respekten för de grundläggande rättigheterna garanteras

7. När det gäller den inre säkerhetspolitiken är Europaparlamentet djupt oroat över att medlemsstaterna inte har genomfört antiterrorismprogrammet som antogs i oktober 2001 tillräckligt, vilket konstateras i Europeiska rådets senaste slutsatser i frågan¹. Vidare anser inte parlamentet att rådet och kommissionen engagerar sig tillräckligt mycket när det gäller att omorganisera EU-strategin, förfaranden, byråer och instrument så att de kan användas mot internationell brottslighet och terrorism.
8. Europaparlamentet anser att en effektiv ESS måste grundas på en tydlig och välgrundad bedömning av de hot och behov som uppstår på nationell, europeisk och internationell nivå.
9. Europaparlamentet beklagar att rådet fortsätter att ignorera parlamentets förslag om att upprätta en riktig EU-strategi för inre säkerhet som bygger på konceptet med en inre

¹ Europeiska rådets uttalande om bekämpande av terrorism av den 25 mars 2004.

rättsordning för EU, omvandla Europol till ett riktigt EU-organ och att skapa ett gediget rättsligt ramverk för informationsutbyte mellan säkerhets- och underrättelsetjänsterna på nationell nivå och på EU-nivå som skulle effektivisera kampen mot organiserad brottslighet och terrorism samtidigt som kraven på skydd av uppgifter och skydd av EU-medborgarnas grundläggande rättigheter efterlevs.

10. Europaparlamentet påminner om sitt förslag från oktober 2002 om att påbörja en heltäckande reform av instrumenten för polisiärt och rättsligt samarbete, däribland en översyn av Europolkonventionen i syfte att anpassa den efter den högre standarden och de mer avancerade metoderna för demokratisk kontroll hos medlemsstaternas poliskårer. Parlamentet påminner även om att denna heltäckande reform borde syfta till att gradvis föra över dessa instrument på gemenskapsnivå, stärka EG-domstolens rättsliga kontroll och se till att instrumenten finansieras genom gemenskapens budget, även innan det konstitutionella fördraget träder i kraft.
11. Europaparlamentet anser att Europols rapporter om organiserad brottslighet är otillräckliga och föreslår att Europol från och med 2007, i nära samarbete med medlemsstaterna, regelbundet och på decentraliserad grund samlar in uppgifter om tendenser när det gäller internationell brottslighet på medlemsstaternas territorier. Dessa uppgifter skall finnas med i Europols årsrapporter som åsyftas i artikel 28.10, första stycket, i Europolkonventionen och i särskilda rapporter, som rapporten om terrorism. Rapporterna bör hänvisa till de viktigaste målen som skall uppnås på europeisk och nationell nivå när det gäller gränsöverskridande brott och bör vidarebefordras till Europaparlamentet för den årliga debatt som åsyftas i artikel 39 i EU-fördraget. Rapporterna bör därefter offentliggöras tillsammans med yttranden från Europaparlamentet, nationella parlament och Eurojust tillsammans med eventuella iakttagelser och bedömningar från enskilda medlemsstater.
12. Europaparlamentet kräver därför att genomförandet av ESS fortlöpande granskas av Europaparlamentet och de nationella parlamenten. Parlamentet begär också att få direkta uppgifter om strategierna och mekanismerna i ESS, särskilt de som innehåller brister eller bristande resurser.
13. Europaparlamentet är överens med Europeiska rådet om att det måste upprättas ett centralt varningssystem i EU före slutet av 2006 inom vilket man kan samla in och utvärdera de uppgifter som behövs för att förhindra gränsöverskridande krislägen (oavsett om de beror på naturliga orsaker eller terrorattacker). Parlamentet stöder kommissionens förslag att skapa ett ARGUS-system för att samla in och sprida dessa uppgifter online (som även är kopplat till nätverket för varning om hot mot viktig infrastruktur – Ciwin – och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet – ENISA). Parlamentet anser vidare att det är ytterst viktigt att alla planerade investeringar och forskningsprojekt samordnas, oavsett vilka källorna är.
14. Europaparlamentet ger sitt stöd till slutsatserna från Europeiska rådet nyligen om att
 - inrätta integrerade och samordnade EU-system för hantering av gränsöverskridande kriser i EU,

- fastställa ett solidaritetsprogram avseende konsekvenserna av terroristhot och terroristattacker,
- utvärdera de resurser som medlemsstaterna kan ställa till räddningstjänstens förfogande vid en attack,
- utveckla räddningstjänstens kapacitet, med gemensamma övningar och samordning av informationen till allmänheten, samt förbättrad tillgång till medicinska resurser,
- anta ett europeiskt program för skydd av kritisk infrastruktur med möjliga gränsöverskridande effekter,
- stärka snabbinsatsmekanismen för samarbete mellan behöriga myndigheter i polisutredningar.

Europaparlamentet påminner därför om att dessa aktiviteter är av avgörande betydelse för att utveckla en konsekvent och fullständig ESS. Åtgärderna bör byggas på stabil rättslig grund, med Europaparlamentet som lagstiftande och budgetansvarig part och under kontroll av de nationella parlamenten.

MOTIVERING

1. I den europeiska säkerhetsstrategi som antogs av Europeiska rådet i december 2003 anges mycket generellt huvuddragen för unionen och medlemsstaterna när det gäller att förbättra EU:s inre och yttre säkerhet.

Det som är bra med säkerhetsstrategin är att man erkänner att ett antal sociala faktorer – däribland fattigdom, undernäring, sjukdomar och ekonomiskt misslyckande – alla bidrar till instabilitet och ökade hot mot säkerheten eftersom de ofta kan leda till regionala konflikter och upplösta stater och därmed till ökat stöd för eller tolerans gentemot organiserad brottslighet och terrorism.

I ESS fastställs de fem främsta ”hotbilderna” mot EU i dag: a) terrorism, b) spridning av massförstörelsevapen, c) regionala konflikter (som enligt strategin kan leda till extremism, organiserad brottslighet och terrorism genom att hota minoriteter, grundläggande friheter och mänskliga rättigheter), d) stater i upplösning och e) organiserad brottslighet.

Genom att man tar upp dessa hotbilder i ESS erkänner man också att man måste kombinera en mängd olika medel (till exempel ekonomiska, humanitära, civila, diplomatiska, rättsliga, underrättelserelaterade, polisiära, handelsrelaterade, utvecklingsrelaterade och kulturella medel) och att militära åtgärder kanske bara är en av flera metoder som kan användas i en effektiv europeisk varningsstrategi för hot.

I säkerhetsstrategin konstaterar man också att arbetet med att upprätta säkerhet i EU:s grannskap kan vara till stor hjälp när det gäller att ta itu med regionala hot, medan globala hot måste bekämpas med hjälp av effektiva multilaterala system där ”det är en europeisk prioritering att stärka Förenta nationerna och ge denna organisation resurser att uppfylla sina uppgifter och agera effektivt”.

När det gäller säkerhetsmålen för Europa betonas det typiskt nog i säkerhetsstrategin att EU måste utnyttja alla tillgängliga medel som finns genom att ”sprida normer för goda

styrelse reformer, stödja sociala och politiska reformer, ta itu med korruption och maktmissbruk, etablera rättsstatsprincipen och skydda mänskliga rättigheter". Detta är ytterst viktigt enligt ESS eftersom det är "det bästa sättet för att stärka den internationella ordningen". Det nämns emellertid ingenting i säkerhetsstrategin om EU:s skyldigheter när det gäller de mänskliga och grundläggande fri- och rättigheterna vid genomförandet av åtgärder inom säkerhetsstrategin.

Slutligen är hänvisningarna till de särskilda behörigheter som utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor har sällsynta i säkerhetsstrategin. I strategin framhåller man belåtet åtgärder som genomförts den senaste tiden, som antagandet av den europeiska arresteringsordern, åtgärder för att angripa finansiering av terrorverksamhet och överenskommelsen mellan EU och Förenta staterna om inbördes rättshjälp. I säkerhetsstrategin anges även att "gemensamma hotbedömningar utgör den bästa grunden för gemensamma åtgärder" och det konstateras att "för detta fordras ett förbättrat underrättelsesamarbete mellan medlemsstaterna och med partnerländer". (Föredraganden från utskottet för utrikesfrågor samtycker till detta och påpekar att alla unionens bidrag i detta hänseende enligt honom till en början måste begränsas till sin omfattning och natur om de skall kunna få full effekt.) Avslutningsvis drar man också i rapporten om säkerhetsstrategin slutsatsen, utan vidareutveckling, att "bättre samordning mellan yttre åtgärder och åtgärder inom området rättsliga och inrikes frågor är av avgörande betydelse i kampen mot såväl terrorism som organiserad brottslighet". (Föredraganden från utskottet för utrikesfrågor noterar denna förutsättning men konstaterar mycket riktigt det bristande innehållet i säkerhetsstrategin när det gäller att koppla ihop de två koncepten för att ta itu med hoten på ett sammanhängande sätt.)

2. Betänkandet från utskottet för utrikesfrågor visar en långsam men stabil förbättring ur EU-perspektiv när det gäller samarbetet mellan medlemsstater (mellan såväl statschefer som försvarsministrar eller nationella arméchefer) i syfte att stärka den yttre säkerheten. Det stämmer att samspelet mellan de politiska, institutionella och operativa skikten på området har lett till en styrka som kan öka unionens successiva förmåga att upprätta en riktig gemensam försvarspolitik enligt de huvuddrag som anges i det konstitutionella fördraget.

Å andra sidan är de drivande faktorerna och den politiska viljan bakom upprättandet av en yttre säkerhet varken svaga eller obefintliga när det gäller upprättandet av en trovärdig och demokratiskt kontrollerad inre säkerhetspolitik, även om det konstitutionella fördraget (som förväntas träda i kraft i november 2006) innehåller en solidaritetsklausul i händelse av terrorattacker eller naturkatastrofer.

Denna situation kritiserades skarpt i slutrapporten från arbetsgrupp X om "frihet, säkerhet och rättvisa" till konventionen i vilken man i huvudsak erkände att "*...det nuvarande operativa systemet brister i effektivitet, öppenhet och ansvarsfördelning*", och blev ännu tydligare i Europeiska rådets analys efter terrorattackerna i Madrid och nu senast i femårsplanen från Haag.

3. Klyftan mellan ambition och verklighet när det gäller hanteringen av inre säkerhetsfrågor är inte överraskande med tanke på att den inre säkerhetsordningen sedan början har behandlats – och fortfarande behandlas – som ett "förbjudet område" för

EU-institutionerna. Därmed råder det inga tvivel om att de kulturella, rättsliga och institutionella hinder som för närvarande ligger i vägen för det europeiska säkerhetsområdet kommer att behöva hanteras på ett korrekt sätt om unionen någonsin skall kunna upprätta en inre säkerhetspolitik som helt och hållet respekterar unionens demokratiska värderingar och medborgarnas krav.

En så kallad pragmatisk strategi eller bit-för-bit-strategi på området är en felaktig genväg, vilket vi för närvarande kan erfara av Europol, det nya Schengensystemet och gränsförvaltningsbyrån. Faktum är att Europol förhandlades före Amsterdamfördraget men uppdaterades aldrig därefter, Schengensystemet skapades i syfte att kontrollera yttre gränser men nu planerar medlemsstaterna att omvandla det till ett universellt polisverktyg, utan att omdefiniera dess syfte, och gränsförvaltningsbyrån kommer att inleda sin verksamhet om några månader utan att tillräcklig hänsyn har tagits till de förbindelser som krävs med polistjänsten. Det är alltså föga överraskande att bristen på ett långsiktigt perspektiv och på ett möjligt samspel mellan dessa initiativ har orsakat än ännu mer förvirrande situation som väcker allvarliga frågor om den demokratiska kontrollen, skyddet av grundläggande rättigheter och effektiviteten.

4. Enligt föredraganden kan den inre säkerhetsstrategin (i högre grad än det yttre säkerhetsområdet) endast grundas på ett starkt politiskt engagemang och på ett stabilare rättsligt ramverk, så som det anges i den europeiska konstitutionen. Särskild tonvikt måste läggas på respekten för medborgarnas grundläggande rättigheter, så som anges i konstitutionen, vid alla samtal som gäller det inre polisiära samarbetet eller samarbete av annat slag. Så länge konstitutionen inte har trätt i kraft måste unionen fortsätta det förberedande arbetet i enlighet med vad som redan har föreslagits i Europaparlamentets rekommendation om framtiden för området med frihet, säkerhet och rättvisa.
5. Syftena med ändringsförslagen till Kuhnes betänkande är att
 - öka legitimiteten och effektiviteten för ESS och minimera de negativa följderna som skulle kunna försvaga den europeiska säkerheten genom att se till att EU i sina åtgärder för att avstyra hot mot säkerheten ser till att de internationella lagarna och de grundläggande och mänskliga rättigheterna respekteras helt och hållet,
 - stärka legitimiteten i EU-åtgärder på området genom att upprätta en riktig demokratisk kontroll av Europaparlamentet och de nationella parlamenten,
 - stärka sammanhållningen mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna i internationella forum, vid förhandlingar om internationella avtal eller när de deltar i forum gällande frihet, säkerhet och rättvisa,
 - fastställa ett program för EU:s inre säkerhet som skall uppfattas som ett komplement till nationella säkerhetsstrategier, där EU-byråerna (till exempel Europol) spelar en tydlig roll i syfte att öka insynen i och den demokratiska kontrollen över politik och åtgärder,
 - upprätta ett centralt varningssystem inom kommissionen som kan samla in de uppgifter som behövs för att förebygga och bekämpa gränsöverskridande hot.

ÄRENDETS GÅNG

Titel	Den europeiska säkerhetsstrategin	
Förfarandenummer	2004/2167(INI)]	
Ansvarigt utskott	AFET	
Rådgivande utskott Tillkännagivande i kammaren	ITRE 28.10.2004	LIBE 28.10.2004
Förstärkt samarbete		
Föredragande av yttrande Utnämning	Stavros Lambrinidis 18.1.2005	
Behandling i utskott	21.2.2005	
Antagande av förslag	21.2.2005	
Slutomröstning: resultat	för: 37 emot: nedlagda röster:	
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Alexander Nuno Alvaro, Edit Bauer, Johannes Blokland, Mario Borghezio, Kathalijne Maria Buitenweg, Maria Carlshamre, Michael Cashman, Giusto Catania, Jean-Marie Cavada, Carlos Coelho, Rosa Díez González, Kinga Gál, Ewa Klamt, Ole Krarup, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Barbara Kudrycka, Stavros Lambrinidis, Henrik Lax, Sarah Ludford, Edith Mastenbroek, Jaime Mayor Oreja, Claude Moraes, Hartmut Nassauer, Martine Roure, Inger Segelström, Ioannis Varvitsiotis, Manfred Weber, Stefano Zappalà, Tatjana Ždanoka	
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Frederika Brepoels, Richard Corbett, Luis Francisco Herrero-Tejedor, Bill Newton Dunn, Vincent Peillon, Marie-Line Reynaud, Bogusław Sonik, Kyriacos Triantaphyllides	
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 178.2)		

ÄRENDETS GÅNG

Titel	Den europeiska säkerhetsstrategin		
Förfarandenummer	2004/2167(INI)		
Grund i arbetsordningen	art. 45		
Ansvarigt utskott Tillstånd: tillkännagivande i kammaren	AFET 28.10.2004		
Rådgivande utskott Tillkännagivande i kammaren	ITRE 28.10.2004	LIBE 28.10.2004	
Inget yttrande avges Beslut			
Förstärkt samarbete Tillkännagivande i kammaren			
Resolutionsförslag som återges i betänkandet			
Föredragande Utnämning	Helmut Kuhne 13.9.2004		
Tidigare föredragande			
Behandling i utskott	29.11.2004	17.1.2005	15.3.2005
Antagande	16.3.2005		
Slutomröstning: resultat	för:	46	
	emot:	11	
	nedlagda röster:	1	
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Bastiaan Belder, Monika Beňová, André Brie, Elmar Brok, Philip Claeys, Simon Coveney, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Anna Elzbieta Fotyga, Ana Maria Gomes, Alfred Gomolka, Anna Ibrisagic, Toomas Hendrik Ilves, Ioannis Kasoulides, Bogdan Klich, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Armin Laschet, Willy Meyer Pleite, Francisco José Millán Mon, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Raimon Obiols i Germà, Vural Öger, Justas Vincas Paleckis, Tobias Pflüger, Mirosław Mariusz Piotrowski, Bernd Posselt, Michel Rocard, Raül Romeva i Rueda, Libor Rouček, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, György Schöpflin, Gitte Seeberg, Ursula Stenzel, István Szent-Iványi, Charles Tannock, Paavo Väyrynen, Inese Vaidere, Geoffrey Van Orden, Ari Vatanen, Karl von Wogau, Jan Marinus Wiersma, Luis Yañez-Barnuevo García, Josef Zieleniec		
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Alexandra Dobolyi, Árpád Duka-Zólyomi, Milan Horáček, Jaromír Kohlíček, Jaime Mayor Oreja, Erik Meijer, Pasqualina Napoletano, Janusz Onyszkiewicz, Doris Pack, Rihards Pīks, Józef Pinior, Aloyzas Sakalas, Inger Segelström		
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 178.2)			
Ingivande – A6-nummer	23.3.2005	A6-0072/2005	
Anmärkningar	...		